

NEMZETI AKKREDITÁLÓ HATÓSÁG

Távértékelés szabályai, NAH eddigi tapasztalatai

Ispány Judit
judit.ispany@nah.gov.hu

2020. december

Témakörök

Távértékelés szabályozásáról általában

Távértékelés szabályait tartalmazó dokumentumok rövid ismertetése

Az EU ETS hitelesítőkre vonatkozó szabályok

NAH eddigi távértékelési tapasztalatai

Távértékelés szabályozásáról általában

Nemzetközi szabályozások

- jogszályban
- szabványban
- egyéb dokumentumokban, melyek lehetnek kötelezőek és nem kötelezőek is.

Hazai szabályozások

- NAH állásfoglalása
- NAH NAR-04 szabályzata

Távértékelés szabályozásáról általában

Ezek a szabályozások lehetnek

- **Általánosak több megfeleléség értékelő tevékenységre vonatkozóak.**

Például az EU ETS hitelesítésen kívül az személy, termék, vagy rendszer tanúsításra, akkreditálásra is vonatkoznak

- **Kifejezetten az EU ETS hitelesítői tevékenységre vonatkozó szabályokat tartalmazznak (például: 2018/2067/EU bizottsági végrehajtási rendelet (AVR), KGN5)**

Távértékelés (remote assessment), vagy virtuális látogatás (virtual visit)?

Különböző dokumentumok ezt a két kifejezést használják ugyanarra.

A távértékelést érthetjük tágabban, úgy, hogy egy elkülönült dokumentáció vizsgálatot is tartalmaz, bár a 2018/2067/EU bizottsági végrehajtási rendelet, mely a virtuális látogatás kifejezést használja szintén annak részeként emlegeti a külön megküldött dokumentumok vizsgálatát, értékelését.

**Távértékelés
(remote assessment),**

=

**Virtuális látogatás
(virtuál visit)**

Távértékelés szabályait tartalmazó dokumentumok rövid ismertetése

MSZ EN ISO/IEC 17011:2018 (Megfelelőségértékelés.

Megfelelőségértékelést végző szervezeteket akkreditáló testületekre vonatkozó követelmények

3.26.

távértékelés (remote assessment)

Megfelelőségértékelést végző szervezet (3.4. szakasz) fizikai helyszínének vagy virtuális helyszínének az értékelése (3.22. szakasz) elektronikus eszközökkel.

1. megjegyzés: A virtuális helyszín olyan online környezet, amely lehetővé teszi az emberek számára folyamatok végrehajtását, pl. felhőkörnyezetben.

Távértékelés szabályait tartalmazó dokumentumok rövid ismertetése

MSZ EN ISO/IEC 17011:2018 (Megfelelőségértékelés.

Megfelelőségértékelést végző szervezeteket akkreditáló testületekre vonatkozó követelmények

7.6.2.

- Távértékelés esetén is kell nyitóértekezletet tartani

7.6.6.

- Távértékelés esetén is kell záróértekezletet tartani

7.9.3.

- Amennyiben távértékelési technikát alkalmaz az akkreditáló testület, indokolnia kell a választását.

Távértékelés szabályait tartalmazó dokumentumok rövid ismertetése

IAF MD4

IAF kötelező dokumentum az Információs és Kommunikációs Technológia (IKT) felhasználásáról auditálási/értékelési célból

1. kiadás: 2008-ban
2. kiadás 2018-ban

2/2019 Állásfoglalás (IAF MD4:2018 2. kiadás) (2019. 07. 17)

Az ICT technológiák alkalmazását a tanúsító szervezetnek szabályoznia kell.

- Ha a helyszíni auditidő 30%-kát meghaladja az ICT alkalmazás, az auditot 30 nappal előbb a NAH-nak be kell jelenteni.

A NAH főosztályvezetője dönt arról, hogy szükséges-e NAH minősítőt kirendelni az audit megfigyelésére. A NAH megfigyelés történhet a tanúsító szervezet telephelyén, vagy távolból.

Távértékelés szabályait tartalmazó dokumentumok rövid ismertetése

NAR-04 A távértékelés szabályzata (3. kiadás)

- „Ezen szabályzat a NAH által lefolytatott ... akkreditálási ... eljárásokat szabályozza, abban az esetben, ha online vagy elektronikus úton lefolytatott távértékelés kerül lefolytatásra.”
- Általános érvényű szabályozás a *járványhelyzettől függetlenül*

Távértékelés szabályait tartalmazó dokumentumok rövid ismertetése

NAR-04 – A szabályozás lényeges elemei

A távértékelés alkalmazását fontolóra kell venni ha:

- Az ügyfélhez történő **utazás** nem lehetséges, vagy nem ésszerű.
- **Előre nem látható változások** vannak az ÉCS tagjai vagy a megfelelőségértékelő szervezet esetében, így különösen, ha az üzleti prioritások megváltozása történik.
- A vizsgált **helyszínek számát** tekintve a Hatóság csak a távértékelés módszerével tudja a helyszíni értékelést teljes mértékben teljesíteni a határidőn belül.
- A megfelelőségértékelő szervezet úgy alakította ki az irányítási rendszerét, hogy az **bármilyen helyszínen felülvizsgálható**, attól függetlenül, hogy a munka hol történik.

Távértékelés szabályait tartalmazó dokumentumok rövid ismertetése

NAR-04 – A szabályozás lényeges elemei

- Az értékelés kevés akkreditált területet érint, amelynek helyszíni ellenőrzése **aránytalanul nagy utazási idővel** járna az ÉCS tagjai részéről.
- A megfelelőségértékelő **szervezet bizonyítottan kimutatta a megfelelőséget** a távértékelés helyén.
- Az **értékelés kockázati** szintje alacsony.
- A helyszíni szemlére tervezett tevékenységet vagy tevékenységeket nem lehetett befejezni **időkorlát** vagy egyéb akadályoztatás miatt.
- A kialakult helyzet megköveteli az ÉCS-től, hogy **utóértékelésre** visszatérjen, de egy újabb helyszíni látogatást 30 napon belül nem lehet megvalósítani.

Az EU ETS hitelesítőkre vonatkozó szabályok

- **2018/2067/EU bizottsági végrehajtási rendelet (AVR)**
- **KG5 Helyszíni látogatások**

Mind két dokumentum felülvizsgálata, változtatása folyamatban van.

2018/2067/EU bizottsági végrehajtási rendelet (AVR)

31. Cikk: A létesítmények egyszerűsített hitelesítése

32. Cikk. A helyszíni szemlék elhagyásának feltételei

34. Cikk: Egyszerűsített hitelesítési tervek

34. a. Cikk: Virtuális szemlék

2018/2067/EU bizottsági végrehajtási rendelet

34. a. cikk

Virtuális helylátogatások vis maior miatt(1) A 21. cikk (1) bekezdésétől eltérve, amennyiben súlyos, rendkívüli és előre nem látható körülmények az üzemeltető vagy a légi jármű-üzemeltető ellenőrzésén kívül esnek, megakadályozzák a hitelesítőt abban, hogy fizikai helyszíni látogatást végezzen a 21. cikk (1) bekezdésével összhangban, és ha ezeket a körülményeket nem lehet minden ésszerű erőfeszítés felhasználásával leküzdeni, a hitelesítő az illetékes hatóság jóváhagyásával, az e cikk (2) és (2) bekezdésének megfelelően végrehajthatja a virtuális helyszíni látogatást.

A hitelesítőnek intézkedéseket kell tennie a hitelesítési kockázat elfogadható szintre csökkentése érdekében, hogy ésszerű bizonyosságot szerezzen arról, hogy az üzemben tartó vagy a légi jármű-üzemeltető jelentése nem tartalmaz lényeges hibás állításokat. Ha szükségesnek találja indokolatlan késedelem nélkül fizikai látogatást kell végezni a létesítmény vagy a légi jármű-üzemeltető telephelyén.

2018/2067/EU bizottsági végrehajtási rendelet

34. a. cikk

A virtuális helyszíni látogatásról szóló döntésnek a kockázatelemzés eredményén kell alapulnia, azt követően, hogy megállapították, hogy a virtuális helyszíni látogatás feltételei teljesülnek. A hitelesítő indokolatlan késedelem nélkül tájékoztatja erről az üzemeltetőt vagy a légi jármű-üzemeltetőt.

Az üzemeltető vagy a légi jármű-üzemeltető kérelmet nyújt be az illetékes hatósághoz, amelyben felkéri az illetékes hatóságot, hogy hagyja jóvá a hitelesítő virtuális helyszíni látogatásra vonatkozó határozatát.

2018/2067/EU bizottsági végrehajtási rendelet

34. a. cikk

(3) Az érintett üzemeltető, vagy légitársaság-üzemeltető által benyújtott kérelem alapján az illetékes hatóság eldönti, hogy jóváhagyja-e a hitelesítő virtuális helyszíni látogatásra vonatkozó határozatát, figyelembe véve az alábbi elemeket:

- a) annak bizonyítéka, hogy a vis maior körülményei miatt súlyos, rendkívüli és előre nem látható körülmények miatt nem lehetséges fizikai helyszíni szemlét végezni az üzemeltető vagy a légitársaság-üzemeltető ellenőrzésén kívül;
- b) a hitelesítő által a kockázatelemzés eredményéről szolgáltatott információk;
- c) információk a virtuális helyszínlátogatás végrehajtásának módjáról;
- d) annak bizonyítéka, hogy intézkedéseket hoztak az igazolási kockázat elfogadható szintre csökkentésére. Ésszerű bizonyosságot szerezni arról, hogy az üzemeltető, vagy a légitársaság-üzemeltető jelentése nem tartalmaz lényeges hibás állításokat.

Az EU ETS hitelesítőkre vonatkozó szabályok

KG N5

Helyszíni látogatások

Mi az a virtuális látogatás?

- A virtuális helylátogatás olyan helyszíni látogatás, amelyet **online környezetben hajtanak végre**, amely lehetővé teszi az EU ETS (vezető) hitelesítőnek, szakértőinek és az üzemeltető személyzetének, hogy **fizikai helyektől függetlenül távoli módon hajtssanak végre tevékenységeket és folyamatokat**.
- Ugyanaz az tevékenység, mint egy fizikai helyszíni látogatáskor, de ezeket a tevékenységeket **elektronikus úton** végeznék.

Az EU ETS hitelesítőkre vonatkozó szabályok **KG5**

Virtuális látogatás eszközei:

- Elektronikusan megküldött adatok dokumentumok
- Web-es képernyő megosztással bemutatott dokumentumok, nyilvántartások, folyamatok
- Távoli hozzáférés biztosítása
- Interjúk IKT eszközökkel, web-es találkozók
- Fényképek, videó felvételek, időpont feltüntetése
- Élő közvetítések,
- IKT eszközök: számítógép, okostelefon, tábla-gépek, fejkamerák, drónok

IKT szoftverek: Skype, Teams, Goolgle Meet, Zoom,.....

Virtuális látogatások feltételei

1. feltétel: *Vis maior*

Súlyos, rendkívüli és előre nem látható körülmények, amelyek nem az üzemeltető ellenőrzése alatt állna. Ezek a körülmények megakadályozzák, hogy a hitelesítő fizikai helyszíni látogatást végezzen. Ilyen körülmények lehetnek például járvány, földrengés, háború, terrorizmus, egyéb természeti vagy ember okozta katasztrófa vagy más katasztrófa, amelyek a létesítmény bezárását a nem alkalmazottak előtt vagy képtelenséget jelentik a helyszínre.

Virtuális látogatások feltételei

2. feltétel: A hitelesítő döntése a kockázatelemzésén alapul

- a virtuális helyszíni látogatás végrehajtásával járó hitelesítés kockázatainak értékelésére.
- IKT-módszer alkalmazásával kapcsolatos kockázatokat
- vagy ha a virtuális látogatás nem bizonyul elég hatékonynak, meglátogatja a helyszínt fizikailag is, amit a korlátozó intézkedéseket feloldják, enyhítik.

Az EU ETS hitelesítőkre vonatkozó szabályok KGN5

Virtuális látogatások feltételei

3. feltétel: Intézkedések az ellenőrzési kockázat elfogadható szintre csökkentésére

- a hitelesítőnek ki kell dolgoznia eljárást virtuális helylátogatás kezelésére.
- Intézkedéseket bevezetni, az adatokat ne lehessen manipulálni,
- Az elektronikus vagy elektronikus úton továbbított információk biztonsága és titkossága
- Olyan IKT-módszereket kell választani, amelyek optimalizálják az értékelés eredményességét és eredményességét a virtuális helylátogatás során, ugyanakkor megőrzik a ellenőrzési folyamat integritását.
- Javasolt IKT tesztelése a virtuális helylátogatás előtt.
- Az EU ETS hitelesítőknél kompetenciával és képességekkel kell rendelkezniük, hogy megértsék és felhasználják az IKT-t a virtuális helyszínlátogatáshoz.
- Az üzemeltető hozzáférést biztosít a releváns dokumentumokhoz, eljáráshoz, folyamathoz és minden egyéb releváns információhoz,
- A hitelesítőnek elegendő időt kell elkülönítenie az ellenőrzéshez, és figyelembe kell vennie, hogy virtuális helylátogatás hatással lehet a kijelölt időre.

Virtuális látogatások feltételei

4. feltétel: Fizikai helyszíni látogatást indokolatlan késedelem nélkül el kell végezni

Ha a virtuális helylátogatás során nyert információk nem adnak kellő egyértelműséget vagy magabiztosságot a hitelesítőnek ahhoz, hogy kellő bizonyossággal kijelenthesse, hogy az üzemeltető jelentése lényeges hibás állítás mentes, a hitelesítőnek fizikai látogatást kell tennie a létesítmény vagy a légi jármű-üzemeltető, amint a vis maior körülményeket feloldják.

Virtuális látogatások feltételei

5. feltétel: Az illetékes hatóság jóváhagyás szükséges

Az üzemeltetőnek be kell szereznie az illetékes hatóság jóváhagyását, ehhez szükséges információk:

- Bizonyíték arra vonatkozóan, hogy a vis maior miatt
- a hitelesítő nyilatkozata, amely bizonyítja, hogy vállalja a virtuális helylátogatás kockázatait;
- információ az ellenőrzési kockázat elfogadható szintre csökkentése érdekében hozott intézkedésekről;
- információ a virtuális helylátogatás lebonyolításáról, pl. alkalmazott technológiák, tevékenységet kell gyakorlatilag végrehajtani.

Virtuális látogatások feltételei

5. feltétel: Az illetékes hatóság jóváhagyás szükséges

Ha a vis major körülmények ezt indokolják az illetékes hatóságok kérelmeket közösen vagy gyorsabban kezelik. Ez lehet például:

- tömeges jóváhagyások;
- gyorsított jóváhagyás, ahol egyszerűsítik a illetékes hatóság szokásos jóváhagyási eljárásait;
- egy vis maior körülmény fennállásáról szóló nemzeti döntés vagy a hatóság döntése, és mind az virtuális helyszíni szemlét jóváhagyják, feltéve, hogy az üzemeltető indokolást és bizonyítékot nyújt be.

Ha a hatóság **rendellenességeket állapít meg** a hitelesítő jelentésében, vagy **arra gyanakszik, hogy a virtuális hely látogatásának feltételei nem teljesültek**, a hatóság az AVR 73. cikke szerint tájékoztatja az akkreditáló hatóságot. Ebben az esetben az akkreditáló hatóságnak intézkednie kell.

Az EU ETS hitelesítőkre vonatkozó szabályok **KG5**

Információk rögzítése a belső ellenőrzési dokumentációban és az ellenőrzési jelentésben

- a virtuális helyszíni szemlékkel kapcsolatos **kockázatok értékelése** és annak **bizonyítéka, hogy a virtuális helyszíni látogatás mind a feltétele teljesül**: azaz a tett intézkedések elfogadható szintre csökkentik az ellenőrzési kockázatot, a **vis maior** körülményeinek **bizonyítéka, bizonyíték a illetékes hatóság jóváhagyásáról és illetékes hatósággal folytatott levelezésről erről**;
- **hogyan történt a virtuális helylátogatás, milyen IKT technológiákat alkalmaztak** (és tevékenység esetében), és hogy **voltak-e komplikációk a virtuális helylátogatás során**;
- a virtuális helylátogatás során végrehajtott tevékenységek és ezeknek a **tevékenységeknek a dátuma**.
- a virtuális webhelylátogatásban **részt vevő szakértők és csoporttagok**.
- Információ arról, hogy **fizikai helyszíni szemlét hajtottak-e végre** a virtuális helyszíni szemle után, valamint a fizikai helyszíni látogatás okait.
- A virtuális helyszíni látogatás és az elektronikus interjúk során **megszerzett bizonyítékokat képernyőfelvétel, fénykép, videó vagy hangfelvétel, valamint megosztott elektronikus dokumentumok** segítségével rögzíthetjük.

Az EU ETS hitelesítőkre vonatkozó szabályok **KG N5**

Amikor a hitelesítési jelentésben beszámol a hitelesítésről, a hitelesítőnek információt is tartalmaznia kell a következőkről:

- **Virtuális helylátogatás indoklása** és a virtuális helylátogatás **az illetékes hatóság jóváhagyásának dátuma;**
- azok a **dátumok**, amikor virtuális helyszíni szemlét hajtottak végre, és ha az. **fizikai látogatást utólagosan** elvégezték az ellenőrzés befejezése előtt, akkor a látogatás második napja és az ilyen fizikai helyszíni látogatás okai;
- **a virtuális helylátogatáson töltött napok száma;**
- Ha a virtuális helyszíni látogatás során **olyan bonyodalmak merültek fel**, amelyek befolyásolták az hitelesítési nyilatkozatot vagy a megállapításokat, a hitelesítő erről a vonatkozó. szakaszban beszámol az **EU ETS szabályainak betartásáról, az alapelvek betartásáról, az ellenőrző véleményről.**

Az EU ETS hitelesítőkre vonatkozó szabályok **KG5**

A nemzeti akkreditáló testület (NAH) szerepe

Az AVR 77. cikke szerint a hitelesítőknél **november 15-ig értesítenie kell a NAH-ot a tárgyévi tervezett hitelesítésekről**, azok dátumáról, egyéb adatairól. Ennek tartalmaznia kell a tervezett virtuális helyszíni látogatásokat, és azok időpontját. Ez a megfigyelő szemlék tervezéséhez szükséges.

Az éves felügyeleti és akkreditálási **eljárások során** a NAH értékeli a hitelesítők tevékenységét, a távértékelési tevékenységét is. **(indokolt volt-e a virtuális látogatás, CA-hoz benyújtott bizonyítékot, a belső ellenőrzési dokumentációt, kockázatértékeléseket, intézkedéseket.)**

A NAB azt is fel fogja mérni, hogy a hitelesítő rendelkezik-e megfelelően **dokumentált eljárással virtuális helylátogatás szabályozására; hogyan hajtotta végre a hitelesítő a virtuális látogatásokat.**

Az EU ETS hitelesítőkre vonatkozó szabályok

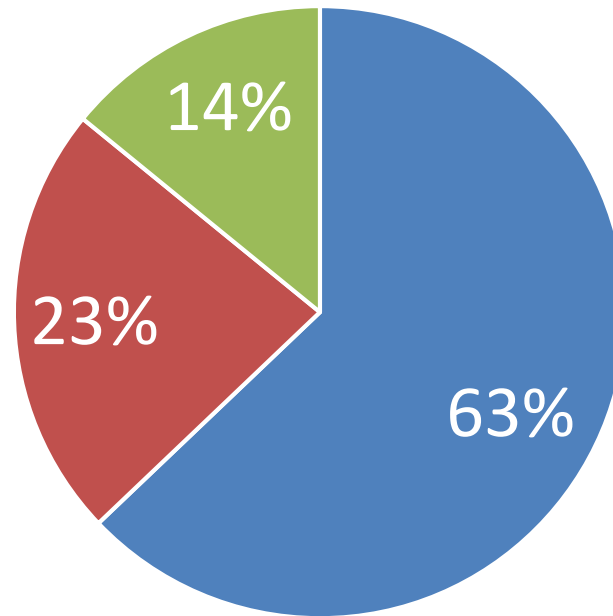
- **2018/2067/EU bizottsági végrehajtási rendelet (AVR)**
- **KG5 Helyszíni látogatások**

Mind két dokumentum felülvizsgálata, változtatása folyamatban van.

Eddigi NAH tapasztalatok

Arányok / március-október

■ Távértékelés ■ Helyszíni szemle ■ Vegyes értékelés

Eddigi NAH tapasztalatok

SWOT	Erősségek	Gyengeségek
Belső	<p>„Nem áll le az élet” Fenntartható az akkreditált státusz Jól működő szervezet esetén rendben</p>	<p>Új szervezetek esetén erősen kérdőjeles Bizonyos vizsgálatokat lehetetlen ellenőrizni Értékelői mintavételezés korlátjai Dokumentumok „lapozgatása” nehézkes Witness auditok nehézségei Metakommunikáció és személyesség hiánya</p>
	Lehetőségek	Fenyegetettségek
Külső	<p>Több (vagy távoli) telephely értékelése → Nagyobb lefedettség Vegyes értékelés: egyszerűsíti az ÉCS összeállítását Utazási kockázatok kilőve (késés, időjárás)</p>	<p>A veszélyhelyzet csak ürügy... ÉCS tag kényelemből kezdeményezi Az ügyfél távol akarja tartani az ÉCS-t Bemutatott vizsgálatok nehézségei Felületessé válik az értékelés Mindkét fél megszokja</p>

Visszajelzések

- 1. Egyáltalán nem tartom megfelelőnek ■ 2. Nem tartom megfelelőnek ■ 3. Nincs véleményem
■ 4. Megfelelőnek tartom ■ 5. Teljes mértékben megfelelőnek tartom

Távértékelést megfelelőnek tartottam.

